

DRI1002 IKT og Informasjonssøking

Våren 2007 1. forelesning 16. Januar

Arild Jansen, Avd. for forvaltningsinformatikk, UiO

DRI 2010 - Internett, informasjonssøking og kildekritikk

Hovedpunktene på forelesningen

- Forelesninger/seminarer og obligatoriske oppgaver
- Overblikk over emnets ulike temaer og sammenheng mellom dem:
  - Grunnleggende om ytringsfrihet og informasjonsfrihet, om statens informasjonspolitikk
- Søking på Internett og vurdering av informasjon (kildekritikk)
- Om Internet oppbygning & virkemåte, og dens rolle i å ivareta ytringsfrihet
- Om organisering av data/informasjon:
  - Data, metadata, sematisk web, emnekart mm
- Om Internett: Styring og organisering, demokrati mm

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

DRI 2010- semestersiden

- Hovedsiden
<http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI2010/h08/>
- Pensum
<http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI2010/h08/pensumliste.xml>
- Forelesninger med mer
  - http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI2010/h08/undervisningsmateriale/DRI2010_planh08_v1408.htm
- Viktig å følge med : Meld dere på e-postlista for bachelorstudiet på
<http://www.afin.uio.no/>

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Pensumlitteratur

Bøker :

- Bjertnes, P.: *Faglig Informasjon på Internett. Kvalitet og Kildekritikk*, 2003. Abstrakt Forlag. Kap. 2, 4-5, 8. 120 sider.
- Hannemyr, G.: *Hva er Internet*, 2005. Universitetsforlaget. (Utdrag).
- Kjos med flere: *Innføring i informasjonsteknologi*, Kap 8-9.
- Jansen, A. og Schartum D.: *eForvaltning på Norsk*, Fagbokf., kap 1-2.
- Rasmussen, T.: *Kampen om Internett*, 2007. Pax Forlag. Utvalgte deler.

Kompendium

- Bing, J. Meta-informasjon og Internett: Frem med stigen (9 sider). Magma .
- Fonnes I.: Arkivhåndboken for offentlig forvaltning.
- Fra NOU 1999: 27 «Ytringsfrihed bør finde Sted»: *Kap 2/5.4: Artikler om filtrering*
- Fra NOU 2003: 30 Ny offentlighetslov *'Kap3: offentlighet og åpenhet* Kapittel 17: Innsynsprosessen, Kapittel 18: Nye former for åpenhet
- Pål A. Bertnes, Pål A. & Halvor Kongshavn. [Praktisk rettskildelevere](#).

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Krav til studentene

Gruppearbeid

- Gruppearbeidet skal skje i prosjektgrupper av ca 4 studenter og de skal gjennomføre 2 obligatoriske oppgaver, som skal være bestått.
- Dere skal også kommentere andres oppgaver

Gruppelærere:

- Erik Hornes
- Øivind Langeland
- Hver gruppe skal presentere sitt arbeid i gruppene
  - *Presentasjonene er obligatoriske*
- Hver gruppe skal ha etablert sin *egen nettside*.

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Noen spørsmål om "Nettet"

Er Internett noe av dette (ev. flere er mulig)

- Et nettverk av ulike lokale og nasjonale nett?
  - Et sett av standard tjenester og protokoller?
  - Et felles kommunikasjonssystem?
  - Et felles informasjonssystem ?
  - En felles organisasjon?
  - En markeds plass?
  - Et offentlig, demokratisk forum for alle ?
- Hva mener dere er så viktig ved Internett?

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

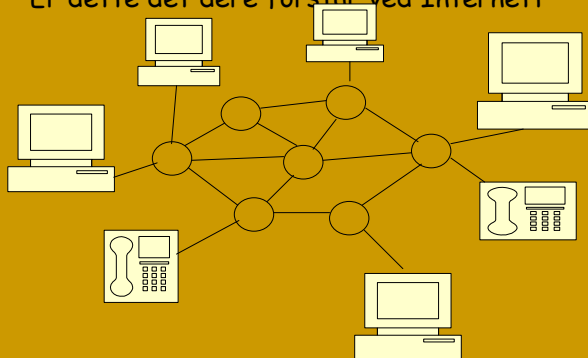

Er dette det dere forstår ved Internett

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

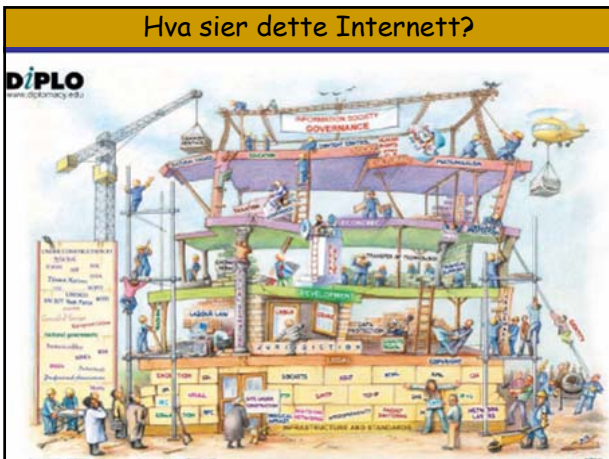

Noen sentrale egenskaper

- Linjeveksling versus pakkeveksling?
- Datautveksling versus informasjonsutveksling
- [Enveis] Kommunikasjon versus [toveis] kommunikasjon
- Sentralisering versus desentralisering
- Åpen versus lukket
- Standarder versus mangfold

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Noen tekniske delene vedr. Internett

- Hvordan er Internettet bygget opp?
- Sentrale begrep:
  - Kommunikationsprotokoller og dataformater
  - Pakkeveksling (TCP/IP)
  - Adressering og domenenavnsystemet
- Forskjellige typer tjenester på Internettet.
- Verdensveven (WWW):
  - Bakgrunn
  - HTML, HTTP, XML,
  - Hva skjer ved et «klikk»?

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

World Wide Web - hva er det ?

- Et informasjonssystem ?
- En bok?
- Et (velorganisert) bibliotek ?
- Et leksikon ?

Svaret er kanskje både ja og nei - det kan framstå som alle disse formene - men er egentlig ingen av delene

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

IP-Adressering og Url're

- Internett har et *felles, globalt* adresse-rom, såkalt **IP-adresser**: 32bits adresse (i dag)
  - Eks. *129.240.178.69* eller symbolsk *afin.uio.no*
  - Dette er adressen til en bestemt datamaskin som er definert som en node i et nettverk
- Nettsider adresseres ved en **URL: Uniform Resource Locator** : nøyaktig adresse til et *dokumentnavn* (egentlig fil) , f eks.
  - Her vil den lete etter webtjener hvor en finner "WWW-dokumenter"
  - <http://www.afin.uio.no/>.
  - <http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI1002/v04/>

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Organisering av informasjon (data) på WWW

Noen hovedbegreper:

- *Hjemmeside* (home page): Førstesiden (ofte kalt startside for et *nettsted*, (web-site)
  - Eks: <http://www.uio.no/>, <http://www.afin.uio.no/>
  - En hjemmeside identifiseres ved en **URL** (Unified resource locator)
- *Lenke* : peker til et annet dokument
- *Hypertekst* : tekst som inneholder lenker til andre dokumenter (*URL'er)
- *Nettleser* (Browser) som henter og presenterer filer på WWW ved hjelp av http og HTML.
  - Eks. Internet Explorer, Opera, Firefox,..

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

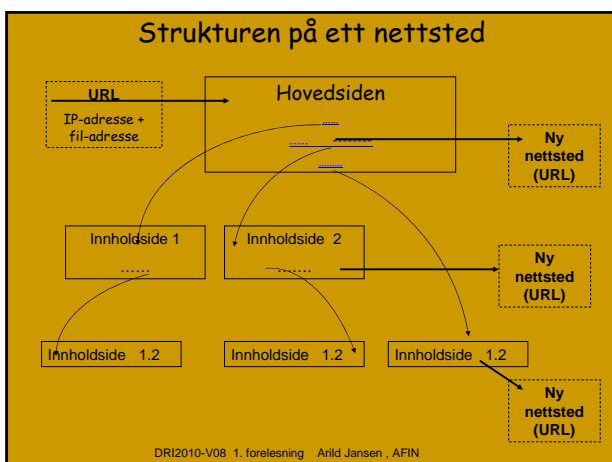

Hvordan organiseres informasjon ?

- Informasjon er ofte organisert i form av **'dokumenter'** (et kapittel, en artikkel, en rapport, brev, avisinnlegg, dvs. et avgrenset stykke tekst....).
- Dokumenter lagres digitalt i form av **filer**

Et digitalt dokument omfatter tekst og eventuelt bilder, men kan også ha tilknyttet video eller musikk/tale- innslag ved hyperlenker.

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Hva er HTML -

HTML: Hyper Text Markup Language -
Et standard "språk" for å beskrive layout (format) av et dokument for presentasjon

HTML-kodene angi hvordan dokumentet skal presenteres:

Et HTML-dokument består av 2 deler (nivåer)

- 1.: Det vi ser på skjermen
- 2: Kodene i dokumentet (normalt vises de ikke)

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Hvordan representeres dokumenter

- Dokumenter har blant annet
  - En **identifikasjon** (vanligvis 'navn', kap i en bok, forfatter/data), Men på Internett ved **URL**!
  - **Innholdet**, dvs. teksten vi er interessert i
    - F eks skrevet ved tekstredigeringsprogram : Word, Framemaker, OpenOffice Writer,.....
  - **Utseende** - formatet eller layout, dvs. slik det framstår (presenteres) på skjerm eller papir. Her bruker vi **HTML** for å bestemme utseende på WWW.

Et dokument kan ha ulike typer fysisk *representasjon*, f eks. skriftlig, nedkopier på mikrofilm, digital på disk, disketter, Cd-rom,
Et dokument kan *presenteres* (visualiseres) på ulike måter: på papir, på skjermen, på film osv..

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er HTML- fortsatt

Noen grunnleggende HTML-koder:

```
<HTML>  
<HEAD>  
  <TITLE>Avdeling for forvaltningsinformatikk</TITLE>  
</HEAD>  
<BODY>  
..... <A href="http://www.jus.uio.no/">JURIDISK FAKULTET</A>  
</body>  
</HTML>
```

Hentet fra <http://www.afin.uio.no/>

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

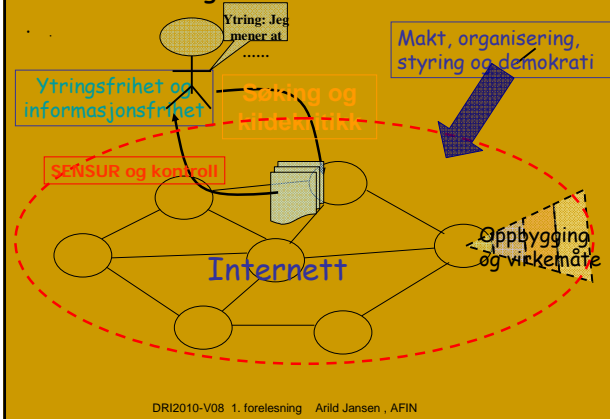

Sammenhengen mellom temaene i kurset

DRI2010-V08 1. forelesning Arild Jansen , AFIN
